

Ullerup fattiggård

Instrukser for bestyreren
Ved ADOLF HANDRUP

(Om Ullerup fattiggård, se årbog 1965, s. 61 H.).

1. Bestyreren træder med sin Ægtefælle i Kommunens Tjeneste og maa tillige med sin Hustru, agte Sogneraadet som rette Husbond, men overfor Anstaltens Lemmer har han samme Ret som en Husbond og hans Hustru som en Madmor.
2. Han driver og dyrker Gaardens Jorder; Haven indbefattet, saavidt mulig med Lemmernes Hjælp, saaledes som det foreskrives ham, dels ved en almindelig Driftsplan, dels ved Tilsynsudvalget, samt sørge for Besætningens forsvarlige Røgt og Pleje saavel som Produkternes Bjærgning og Opbevaring. Dertil er han berettiget til af Anstaltens Lemmer at fordre alt det Arbejde, som enhver af dem er istand til at udføre, og naar dette findes utilstrækkelig, kan Tilsynsudvalget bemyndige ham til at leje fornøden Hjælp for Kommunekassens Regning.
3. Han er ansvarlig for Gaardens Besætning og Avlsredskaber samt hele Gaardens Inventarium, hvilket Alt overleveres ham efter nøjagtige Fortegnelser. Paa disse tilføjer han, hvad der senere maatte anskaffes, ligesom han straks har at anmelde for Tilsynsudvalget, om noget forsømmes eller bliver beskadiget eller opslidt ligeledes anmelder han muligt Fald paa Bygningerne og fører Tilsyn med dets Istandsættelse.
4. Han anviser i Forening med sin Hustru Anstaltens Lemmer det Arbejde, som ethvert af dem er mest skikket til og vejleder dem til at udføre det tilbørligt, ligesom de begge i Forening holder Lemmerne til stadig Flid og Orden.
5. Hans Hustru bestrider saavidt mulig ved Lemmemes Hjælp hele Anstaltens Husholdning med Bagning, Brygning, Mejeri, Vask og Rengjøring og leverer, saavidt mulig af Gaardens Produkter, nærende og tilstrækkelig Mad i Henhold til Spisereglementet til alle Anstaltens Lemmer samt anretter den for dem til de bestemte Spisetider. Hvad dertil maatte medgaa og være fornødent mere end Gaardens Produkter, kan Tilsynsudvalget, naar det for dette betimelig anmeldes, anvises paa Kommunekassens Regning, ligesom det kan sælge eller bemyndige Bestyrelsen til at sælge til Indtægt for Kommunens Kasse, hvad der af Gaardens Produkter kan undværes.
6. Bestyreren og hans Hustru sørger for, at Lemmerne opfylder de for dem vedtagne Regler og reglementariske Bestemmelser. De sørger for de i Anstalten optagne Børn med faderlig og moderlig Omhu, holder dem til Renlighed, Flid og Orden samt til stadig Skolegang og Forberedelse hjemme. Efterhaanden som Børnene vokser til øves de i de for deres Alder og Køn passende Arbejder, Pigerne navnlig i at strikke, sy og spinde, Drengene i landlige Beskæftigelser. Til den Ende har de begge Ret til at revse Børnene ogsaa i Familier og til at fratage Forældrene denne Ret, naar de vise ufornuftig Svaghed eller brutal Haardhed overfor Børnene. Saavidt mulig skal der gives de mindste Børn Frihed til at tumle sig i fri Luft, ligesom ogsaa de ældre bør beskæftiges ude, naar dertil gives Lejlighed. For den fornødne Pleje og Lægehjælp i Sygdomstilfælde maa de ligeledes drage Omsorg.
7. For Lemmernes aandelige Fornødenheder sørger de begge ved at give dem, som ønsker det, de hellige og gudelige Bøger, som Anstalten ejer til Gennemlæsning. Saaledes bør de og til enhver Tid lade Anstaltens Præst have fri Tilgang til Lemmerne og sørge for, at han bliver tilkaldt, naar et Lem særlig skulde ønske at tale med ham. De skulle opmuntre Lemmerne til flittig Kirkegang, og naar de gamle og svage, som ikke kunne gaa til Kirke ønsker at komme der, kan Bestyreren igjemmen Tilsynsudvalget erholde Tilladelse til at kjøre dem dertil.
8. Begge bør sørge for Renlighed og Orden i størst mulig Grad baade inde og ude, navnlig for at alle Værelser bliver rengjorte og udluftede hver Morgen, Sengene redt, og alt Fejeskarn og Affald henført paa Møddingen, samt at alle Lemmerne holder sig rene.
9. Bestyreren kan give Lemmerne Udgangstilladelse for en kort Tid for at besøge Slægt og Venner, navnlig om Helligdagene, men han har ogsaa Ret til at nægte samme, naar han finder Grund dertil. Lemmerne meddeles altid Udgangsdagen og tilholdes at komme tilbage i rette Tid, ligesom de paalægges at afholde sig fra Tiggeri, Drik og al anden Uorden. Dersom noget Lem misbruger sin Frihed, kan Bestyreren nægte det saadan Frihed indtil det viser Bedring.
10. Han bør paase at samtlige Lemmer hver Aften gaar tilsens og hver Morgen staar op i rette Tid. Selv maa han efterse, om alle Lemmer ere i Senge, alle Lys alt Ild slukket, samt lukke alle Yderdøre.
11. Han har samme Ret overfor Lemmerne som Tyendeloven af 10. Maj 1854, § 27 hjemler Husbonden, maa, naar han ikke derved kan skaffe sig Lydighed, eller naar noget Lem viser Trods og Genstridighed eller gjør sig skyldig i Fornærmelse i Ord og Gjærning, maa han melde det for Tilsynsudvalget. Selv bør han vogte sig for al Hidsighed og Skjælden og Haan mod Lemmerne, men stræbe at styre dem med rolig Fasthed. Hver Gang han har anvendt mindre Revselsers saasom Nægtelse af Udgangstilladelse, gjør han saa Indberetning til Tilsynsudvalget.
12. Bestyreren eller hans Hustru bør ikke uden nødvendig Ærinde forlade Gaarden. Paa engang maa de ikke Begge være fraværende uden Tilsynsudvalgets Tilladelse, som ogsaa maa kræves til den Enes længere Fraværelse end en halv Dag eller om Natten.
13. Bestyreren er forpligtet til at føre alle Bøger, som Sogneraadet eller Tilsynsudvalget forlanger, med Hensyn til Gaardens og Anstaltens Drift og Regnskabsvæsen, paa den Maade som hvær anviser. Kan han ikke udføre dette Arbejde tilfredsstillende, maa han af sin Løn betale dertil fornødne Hjælp.
14. Bestyreren erholde en aarlig fast Løn af Kommunens Kasse af 400 Kr. (fire Hundrede Kroner), som udbetales

ham ved hvert Kvartals Slutning, hværgang med $\frac{1}{4}$ Del men for det Tilfælde, at de har Børn, da fradrages der ham aarlig i hans Løn 50 Kroner for hvert Barns Underholdning. Han erholder Fribolig med Kost, Lys og Varme etc., som for Lemmerne, for sig og sin Kone og ukonfirmerede Børn. Endvidere erholder han 10 % af Lemmernes contante Arbejdsfortjeneste for Fremmede og for de ved Arbejde og solgte Haandgjerningsprodukter indkomne Beløb. Disse Procenter udbetales ham af Kommunens Kasse for det forløbne Aar, naar Regnskab for samme er godkendt af Sogneraadet.

15. Tjenesten kan opsiges fra hvær af Siderne med $\frac{1}{4}$ Aars Varsel til hvær af de ordinære Skiftetider, men skulle Bestyreren eller hans Hustru paa en eller anden Maade ved egen Skyld blive udygtig til at opfylde nærværende

Instruks i dens Hovedbestemmelser, da ere de forpligtede til straks at forlade Anstalten uden Varsel med alt hvad dem tilhører. Utroskab vil ikke alene medføre dette; men de ere i dette Tilfælde tillige underkastet Straffe- og Erstatsningsansvar efter Loven.

16. Denne Instruks gjælder som Kontrakt mellem Sogneraadet og Bestyreren, som ved sin Underskrift forpligter sig til at opfylde alle dens Bestemmelser.

Saaledes affattet i Visby-Heltborg Sogneraad, den 11. Oktober 1880.

*M. Hjardemaal. - A. Peitersen. - Niels Vestergaard.
Niels Chr. Dahl. - Jens Lyngklip.
Christen Østergaard. - Niels Mortensen Balle.*

(Kilde: Historisk Årbog for Thy og Mors 1970, side 393-397).